

Saeculum XII

Petri Abaelardi abbatis Rugensis Opera Omnia

juxta editionem Parisiensem Anni 1626, suppletis quae
in ea desiderabantur opusculis, accedunt

Hilarii et Berengarii, Abaelardi discipulorum

Opuscula et Epistolae, accurante J.P. Migne.

* * *

Tomus Unicus

Parisiis, apud Garnier Fratres, 1885.

Intus (2) parietibus,
Orat ut exaudiat
Ibi quosque (3) Dominus.

Ad altare præsul, his
Peractis convertitur;
Psalmus cum antiphona
Præeunte (4) dicitur.

Ad altaris funditur
Basim aquæ reliquum;
Quo extergi debeat (5),
Mundum adest linteum.

Thus antistes adolet
Super ipsum Domino;
Tam ipsum quam anguli (6)
Consignantur oleo.

Uctione chrismatis
Altare perfunditur,
Et simul antiphona
Decantanda sumitur.

Cruces hinc duodecim
Chrismantur parietum,
Altare conteguntur,
Et fit sacrificium.

Quæ fiunt exterius, et cetera.

Deo patri gloria.

AD LAUDES ET AD VESPERAS.

Ecce domus Domini,
En fidelis populus,
Psalmis, hymnis, canticis
Vacans spiritalibus.

Christus cujus domus est,
Ipsam sibi protegat,
Et ovile proprii
Gregis pastor munit.

Manum spiritalium
Tutelam adhibeat.
Lupos invisibiles
Super illos arceat.

Angelorum præsidens
Semper hic custodia
Ad fidelis populi
Vigilat præsidia.

Ad superbum Zabulon
Conterendum Michael,
Ad medendum sauciis
Dirigatur Raphael.

Corda titubantium
Gabriel (7) corroboret,
Et perseverantia
Stantes idem adjuvet.

Nunquam, cum sit regis hoc
Cælestis palatium,
Ministris cælestibus
Decet esse vacuum (8).

Horum ministerio
Disponantur omnia,
Qui norunt quæ Domino
Sint vel non sint placita.

Christi vota populi
Ipsi preces offerant,
Et quid ipse voveat,
Quid precetur doceant.

Nichil cassis precibus,
Nichil votis (9) irritis
Hic (10) fideles postulent
Vel sibi vel aliis.

Quisquis hic (11) fidelium
Preces Deo fuderit,
Impetrasse gaudeat
Se, quidquid petierit.

Hiezita nullus hic,
Nullus simoniacus,
Corrumpat hereticis
Gregem Christi pestibus.

Quos a domo propria
Per semet expulerit,
Iram ejus sentiat
Quisquis hos reduxerit.

LIBELLUS TERTIUS.

HYMNI FESTIVITATUM SANCTORUM.

PRÆFATIO.

DE RATIONE PRÆCEDENTIS LIBELLI.

Superioribus duobus libellis cottidianos feriarum hymnos et sollemnitatum divinarum proprios digessimus. Nunc vero superest ad cælestis gloriam regis et communem fidelium exortationem ipsam quoque superni curiam palatii debitis himnorum, prout possumus, efferre præconiis. In quo quidem opere ipsi præcipue adjuvent meritis quorum gloriosæ memoriæ quatuordecunque laudum munuscula cupio persolvere, juxta quod scriptum est: « Memoria justi cum laude (12), » et iterum: « Laudemus viros gloriosos, etc. (13). »

(1) Cod. et cl. v. Cousin habent *Ligatis*; visum substituendum *Rigatis*, i. e. aspersis. Sæpius erratum in literis rubris.

(2) Cod. habet *inter*, ultima syllaba notata obelo.

(3) Super. *quosque* scribitur in cod. *vel vota*; prælit cl. v. Cousin *vota*, ommissa omni mentione de simigenia lectione.

(4) Cod. habet *perceunte*, *per* notato obelo.

(5) Cod. recte habet *debeat*; quanquam cl. v. Cousin affirmet ibi legi *debeat*; quod ipse cor-

rexit in *debetur*; sane ut primi et tertii versuum fines inter se consonent.

(6) Ita Cod., non *angeli*, ut edidit cl. v. Cousin.

(7) Sic Cod.

(8) Cl. v. Cousin legit *nocuum*.

(9) Cod. *voeis*; male.

(10) Cl. v. Cousin legit *Hinc*; aliter Cod.

(11) Cod. *Quis hic*; cl. v. Cousin *Quis autem*.

(12) *Prov. X, 7.*

(13) *Eccli. XLIV, 1.*

Ad hoc omnium linguis præditi
Et miraculis erant splendidi,
Verbo pariter et re maximi.

Perpes gloria.

LXIV.

IN III NOCTURNO ET AD VESPERAS.

Regum solia, philosophici
Celsas (1) cathedras magisterii,
Hii subjiciunt jugo Domini.

Si res bellicas plebs invalida,
Eloquentiam lingua rustica.
Mundum subigit turba modica.

Inde gladiis reges dimicant,
Hinc philosophi verbis intonant,
Sed miraculis victi supplicant,

Perpes gloria regi perpeti.

LXV.

AD LAUDES ET AD VESPERAS.

Stulta seculi, mundi infima,
Christus eligens sapientia
Quæque conterit et sublimia.

Nil urbanitas his rhetoricæ,
Nil verbositas [valet (2)] logicæ,
Sed simplicitas fidei sacræ.

Eloquentia cessit Tullii,
Tace dictum est Aristoteli;
Leges proferunt mundo rustici.

Perpes gloria.

FESTO SS. APOSTOLORUM PETRI ET PAULI.

LXVI.

IN I NOCTURNO ET AD VESPERAS.

Piscatoris (3) modo linia,
Imperatoris sæpe genua
Deo subplicant procumbentia.

Non impar Paulus vitæ merito
Diademate pollet gemino,
Virgo candido, martir rubeo (4).

Beatissimos mundi principes
Bello socios, morte comites,
Hæc ad superos transmisit dies.

Perpes gloria.

LXVII.

IN II NOCTURNO ET AD VESPERAS.

Princeps apicis apostolici,
Pastor ovium gregis Domini,
Has custodia serva vigili.

Arte melius utens pristina,
Piscans homines trahe retia,
Complens Domini sic pollicita.

Forte claviger (5) aulæ cælicæ,
Fores aperi, manum porrige;
Quos ad Dominum ducis, suscipe.

Perpes gloria.

A

LXVII.

IN III NOCTURNO ET AD VESPERAS.

Tuba Domini, Paule, maxima,
De cælestibus dans tonitrua,
Hostes dissipans, cives aggrega.

Doctor gentium es præcipuus,
Vas in poculum factus omnibus,
Sapientiæ plenum haustibus (6).

Mane Benjamin prædam rapuit.
Escas vespere largas dividit,
Vitæ ferculis mundum reficit.

Ut (7) rinoceros est indomitus,
Quem ad aratrum ligans Dominus,
Glebas vallium frangit protinus.

Nunc nequitæ laudat villicum,
Quem prudentiæ dicit præditum
Ac pro filiis lucis providum.

Perpes gloria (8).

IN FESTO S. JOANNIS EVANGELISTÆ.

LXIX.

IN I NOCTURNO ET AD VESPERAS.

Cælo celsius volans aquila,
Ad dominici sinus abdita
Nidi contulit habitacula.

Solis intuens illic radios
Summo jubare beatissimos,
Visum reficit, pascit oculos.

Ex substantia solis ignea
Calor prodiens et lux genita
Oblectamina præbent maxima.

Perpes (9).

COMMUNE EVANGELISTARUM.

LXX.

IN I NOCTURNO ET AD VESPERAS.

Quadrigæ Christi vehiculum
Torcular gestat dominicum,
Quo botrus pressus in poculum
Reficit corda fidelium.

Scripturæ testum dominicæ
Quadrigæ corpus intellige,
Qua Dei verbum innumeræ
Delatum tenent ecclesiæ.

Quadrigæ rotæ (10) volumina
Quattuor sunt Evangelia,
Quorum scriptores clarissima
Promeruerunt sollempnia.

Gloria Patri et Filio,
Spirituque paraclito
Uni tam Deo quam Domino,
Cum sint personæ tres numero.

AMEN.

LXXI.

IN II NOCTURNO ET AD VESPERAS.

Torcular crux est dominica;
Botrum hic Christum considera;

(6) Cod. *haustibus*.

(7) Cod. *sicut*.

(8) Hymnus ad Laudes et quartus ad Vesperas sane desumendus ex Communi apostolorum; et ideo sane servata est doxologia *Perpes gloria*.

(9) Reliqui hymni desumendi ex Communi apostolorum; ut ex doxologia apparet.

(10) Cod. *roctæ*, notato c obelo.

(1) *Modo male insertum habet Cod.*

(2) *Supplevimus valet; quam vocem sensus et visus requirunt.*

(3) *Cl. v. Cousin edidit Piscatoria contra auctoritatem codicis et rhythmum rationem.*

(4) *Cod. clare habet rubeo, quanquam cl. v. Casin scripsit ibidem legi rube.*

(5) *Cod. Clavier.*